

TEOSESITTELY

Torstai 11.10.2018 klo 19 Konserttisali
"KAIKUJA IDÄSTÄ"
SINFONIASARJA IV
Kuopion kaupunginorkesteri
Ralf Gothóni, kapellimestari ja pianisti
Mackenzie Melemed, piano

Kyu Yung Chin: From the Orient alttoviululle ja jousiorkesterille
Jeajoon Ryu: Pianokonsertto (Suomen ensiesitys)
Ludwig van Beethoven: Sinfonia nro 8

KATSE AASIAAN

Aasia on rynnistänyt valtavalla volyyymilla klassisen musiikin maailmaan. Musiikkikilpailuissa on yhä enemmän aasialaisia soittajia, samoin korkeatasoisissa orkestereissa. Kiinaan nousee konsertti- ja oopperataloja ja eri puolille Aasiaa perustetaan sinfoniaorkestereita. Väitetään myös, että Saksan musiikkikorkeakouluissa on enemmän korealaisia kuin saksalaisia pianisteja.

Ralf Gothóni lienee yksi eniten Aasiassa esiintyneistä ja opettaneista suomalaisista. Hänelle Korea on tullut Aasian maista tutuimmaksi, ei vähiten sen tähden, että hänen miniänsä on yksi Korean kansainvälisesti tunnetuimista säveltäjistä, Unsuk Chin. Koreassa Gothónia kiehtoo ikivanha olemisen viisaus. "Tunnistan sen korealaisten oppilaideni keskittymiskyvyssä, oppimishalussa ja itsensä harjoittamisessa. "

Kun Euroopassa vanha kulttuuri hukkuu kansainvälisen viihteen alle, tuntuu siltä, että Aasia pelastaa klassisen musiikin. Maanosassa on niin paljon aitoa kiinnostusta musiikkikulttuuriamme kohtaan ja muusikon ammatti on poikkeuksellisen arvostettu. "Taidoissa olemme jääneet jo kirkaasti jälkeen, sen voi kuulla kansainvälisissä kilpailuissa", sanoo Gothóni. "Mutta musiikin emootioiden moninaisuudessa ja merkityksien ymmärtämisessä meillä on vielä paljon annettavaa."

Gothónin mukaan Korean musiikkielämä on poikkeuksellisen rikasta. "Merkittävää on myös yleisön huomattavan nuori keski-ikä. Lisäksi Koreassa kunnioitetaan omia säveltäjiä ja kuunnellaan uutta musiikkia innolla."

Euroopassa tunnetaan aasialaisista säveltäjistä parhaiten ne, joka ovat osanneet yhdistää taitavasti omaa vanhaa traditiotaan eurooppalaiseen. "Heidän saavutuksensa ovat globaalisti kiinnostavia, herättävät kysymyksiä ja halua ymmärtää uusia musiikin merkityksiä", sanoo Gothóni.

Korealainen nykymusiikki perustuu usein syvään molempien kulttuurien tuntemukseen, oman ja länsimaisen. "Kun kahden syvällisen ja erilaisen tradition kohtaaminen tapahtuu, tuloksena on parhaimmillaan voimakas oksa musiikkikulttuurin puuhun", sanoo Gothóni, joka tuo tänään Kuopioon kaksi korealaista teosta.

Säveltäjä Jeajoon Ryu on Gothónin ystävä. Hän on soittanut Ryun sävellysten kantaesityksiä, myös Suomessa Naantalın festivaalilla, jossa Jeajoon Ryu on ollut residenssisäveltäjä. Ryu on tuottelias

säveltäjä, jonka musiikki nojaa vahvasti länsimaiseen perintöön. Hän on säveltänyt konserttoja, kvartettoja, fuugia, barokkisarjan ja sonaatteja, joissa kuitenkin on vahvasti läsnä säveltäjän oma tausta ja kulttuuri. Se voi ilmetä yhtä hyvin poikkeuksellisena taituruutena kuin harvinaisen intensiivisenä tunnelmana. Länsimaiseen musiikin Ruy otti haltuun opiskeluvuosinaan Krakowassa opiskellessaan Krzysztof Pendereckin johdolla.

Tänään kuultavan pianokonserton säveltäjä halusi itse asiassa kirjoittaa Gothónille pianistina ja kapellimestarina. Mutta nähtyään nuotit Gothóni ymmärsi, ettei teosta voi soittaa ja johtaa samanaikaisesti. Michael Claussen, orkesterin edellinen intendentti, innostui kuitenkin tilaamaan teoksen, ja näin orkesteri sai sen Euroopan ensiesityksen.

Kuy Jung Chinin teos alttoviululle ja jousille on Gothónille uusi tuttavuus. Chin on Korean menestyneimpiä säveltäjiä. Hän opettaa sävellystä Yeungnamin yliopistossa, jossa hänen oppilaitaan on ollut myös Jeajoon Ryu. Euroopassa Chin on parhaiten tunnettu Saksassa, jossa hän opiskeli Karlsruheessa Wolfgang Rihmin johdolla. Musiikissaan Chin yhdistää länsimaisen musiikin soittimiston ja teorian korealaiseen mielenlaatuun ja kansansävelmiin.

Kahden korealaisen säveltäjän jälkeen kuulemme Beethovenin kahdeksannen sinfonian, jota joskus pidetään välityönä rytmisen seitsemannen ja massiivisen yhdeksannen välissä. Sinfonia on enemmän klassinen kuin romanttinen, niin kirkas on sen rakenne ja selkeät sen teemat. Säveltäjä kutsui teosta ”pieneksi sinfoniaksi”, ja oli varma, että siitä tulisi hänen suosituin sinfoniasta, koska se on niin helppo ja yksinkertainen.

Huumoriakin sisältyy alle puolituntiseen. Sen toisen osan toistuva tikitys on ironinen kunnianosoitus keksinnölle nimeltä metronomi, joka jyrää minkä tahansa musiikin mekaanisella rytmillään ikäväksi. Kolmannen osan voi hyvällä syyllä tulkita parodiaksi klassismin menuetista, jonka Beethoven oli jo hylännyt. Osa hyödyntää itävaltalaisista kansansävelmää, ja siihen on kirjoitettu upeat soolot käyrätorvelle ja klarinetille. Ensimmäinen ja neljäs osa ovat sonaattimuotoisia, eli niissä esitellään kaksi teemaa, joita kehitellään tovi, kunnes ne kerrataan alkuperäisessä muodossaan. Beethovenille tyypillisesti osien loppuissa kuullaan vielä kooda eli lopuke.

Sinfonian kaikki osat ovat duurissa eikä sitä ole opportunistisesti omistettu kenellekään Beethovenin mesenaateista. Se lienee hänen yksityistä terapiaansa. Sinfonia syntyi lyhyessä ajassa kesällä 1812, kun säveltäjän arkeen toi murhetta tämän veljen holtiton elämä. Monien hankalien vaiheiden jälkeen veljen alaikäinen poika päätyi Beethoven kasvatiksi.

Mutta kuinka Beethoven sopii korealaisen musiikin rinnalle? ”Beethoven sopii kaikkeen kulttuuriin koska hänen musiikkinsa edustaa inhimillisiä arkkityyppejä, kosketuskohtia ja kokemusmahdollisuuksia kollektiiviseen tietoisuuteemme, joka ei ole sidoksissa maantieteelliseen sijaintiin”, sanoo Gothóni. Hänelle Beethovenin kahdeksas sinfonia on ilon ja huumorin sinfonia. ”Se vaatii orkesterilta samaa virtuoosisuutta kuin Ruyun konsertto pianistilta.”

Illan taiturisolisti tuli suomalaisille tutuksi edellisestä Maj Lind –pianokilpailusta. Musikaalisuudellaan ja heittäytymiskyvyllään yleisön suosikiksi soittanut Mackenzie Melemed voitti kilpailun, jossa tuomariston puheenjohtajana toimi Ralf Gothóni. Hän on onnellinen, että sai Melemedin juuri Ruyun vaativan konserton solistiksi. ”Hänen suorituksensa Maj Lind –kilpailussa

kertoi poikkeuksellisen korkeasta tasosta, monipuolisesta musikaalisuudesta, mielikuvituksesta ja rohkeudesta.”

Rohkeutta on sekin, että Melemed tarttui ilomielin tehtävään soittaa Ruyn uusi konsertto, vaikka säveltäjä oli hänelle entuudestaan tuntematon. ”En ole lainkaan soittanut aasialaista musiikkia, mutta olen kyllä konsertoinut Kiinassa, Japanissa ja Koreassa.” Monet muistavat Melemedin myös siitä, että hän puhui kilpailun haastatteluissa suomea, sillä yksi hänen monista harrastuksistaan on suomenkielen opiskelu. ”Odotan innolla, että pääsen Kuopioon ja voin taas puhua suomea”, hän sanoo. Melemed ei taida vielä tietää, mikä on suomen ja savon ero.

Tekstit:

Hannele Eklund ja Minna Lindgren

© *Maisteriviestintää*